

Turbuly Lilla

Hol is van a matyók fővárosa?

Falusi Márton *A buszmegálló, avagy mikor jön a hathúszas? című hangjátékáról*

Falusi Mártont elsősorban költőként, eszéíróként ismerjük. Írt azonban már drámát is Mensáros László életéből *Szélfűtta levél* címmel, *A buszmegálló*ban pedig egy új dramatikusan műfajjal, hangjátékkal bővítette írói repertoárját. (Másik hangjátékát, a *Csernyenko kézdublórét* lapunk netes változatában olvashatják.)

A *buszmegálló* helyszíne Verőcsény, az a fiktív és egyben szimbolikus magyar falu, amely magán viseli a jelenkori magyar vidék ha nem is összes, de számos problémáját. A kihalás szélén áll, a múltjával és a hagyományával nem tud mit kezdeni, a jövőjéről csak bizonytalan elképzelései vannak, a vezetői inkább egymás ellen, mint a faluért tevékenykednek, a rövidebbet pedig mindig a kisember (itt a közmunkás takarítónő) húzza.

A cselekmény egy, még az „átkosban” épült buszmegálló sorsa körül bonyolódik, ahová kétséges, hogy érkeznek-e még buszok egyáltalán. A várakozás a talán soha meg nem érkező buszra eszünkbe juttathatja Beckett abszurdját, a *Godot-ra várót*, a párbeszéd pedig Csehov egymás mellett elbeszélő, csak a saját mondataikat meghalló szereplőit.

A karakterek egy-egy jellegzetes típust képviselnek, néhány határozott vonallal felrajzolt karikatúrák. Falusi káderből lett polgármester, megtollasodott vállalkozó, menő építész, látástól-vakulásig dolgozó takarítónő, emancipált tanárnő. Utóbbi külföldi tanulmányai helyszínére, egy másik, idősebb asszony a múlt rendszerbe kívánczik vissza, a jelen idejű falu az ott élőknek sem vonzó perspektíva.

A szerző minden szereplőt a maga sajátos nyelvén beszéltet, és ez sokszor a nyelvi humor forrásává válik. A körjegyző római jogi

kifejezésekkel dobálózik (nem hiába jogász a szerző eredeti végzettsége, ezek a szövegek mindig pontosak és hatásosak), a polgármester rosszul használja az idegen szavakat, a takarítónő beszéde tele van tájnyelvi kifejezésekkel. Több szereplő kap egy-egy jellegzetes mondatot, amelyet gyakran ismételtet. Így a tanárnő szerint „Leuvenben minden egészen más”, a körjegyző pedig folyton azt tudakolja a többiektől, tudják-e, hogy „hol is van a matyók fővárosa”. Nem tudják. Pontosabban válasza sem méltatják, hiszen mindenkinek csak a saját mondandójára élesek ki a hallása.

A hétköznapi realitásból induló történet (a képviselőtestület megvitatja, mi legyen a leromlott buszmegálló sorsa) fokozatosan szatírává nő ki magát, amelyben minden egy kicsit többet is jelent önmagánál. Részletekben derül ki a buszmegálló története, és ebben benne van az elmúlt évtizedek falutörténete is, a helyére tervezett krematórium pedig a haldokló vidék metaforájává válik. Lassacskán kibomlik a szereplők kapcsolatrendszere is, múltbeli titkokra és jelen idejű viszonyokra derül fény.

De akár a múltat, akár a jelent nézzük, a legkiszolgáltatottabb helyzetben lévők senki nem akar segíteni. Tragédiáján átlépnek, mintha meg sem történt volna. Az a bizonyos busz sosem jött el érte, elégedjen meg azzal, hogy a képviselőtestület bölcs férfiúi a krematóriumot róla nevezik el.